

Ольга Хоружинська

Дружина Івана Франка

❖ Романтичні почуття Іван Франко мав до кількох жінок. Про це він згадував у вірші “Тричі мені являлася любов”. І кожного разу це була інша історія, інший жіночий тип. Але всі вони надихали поета, давали новий емоційний заряд, вели від суму та відчаю до піднесення, від страждання – до відчуття щастя.

«Тричі мені являлася любов...»

Ольга Рошкевич

Одна несміла, як лілея біла,
З зітхання й мрій уткана, із обснов
Сріблястих, мов метелик, підлетіла.

«Тричі мені являлася любов...»

Юзефа Дзвонковська

Явилась друга – гордая княгиня,
Бліда, мов місяць, тиха та сумна,
Таємна й недоступна, мов святиня.

«Тричі мені являлася любов...»

Целіна Журовська

Явилась третя – жінчина чи звір?
Глядиш на неї – і очам приємно,
Впивається її красою зір.

Але дружиною, із якою поет
прожив у шлюбі тридцять років,
жінкою, яка врятувала письменника
від “дурного і жорстокого світу”,
матір’ю його дітей та вірним другом
по життю і, передусім,
по творчості стала
Ольга Хоружинська.

Ольга Хоружинська народилась 10 квітня 1864 р. у с. Бірки на Харківщині в родині поміщика, члена Київської Громади, нащадка старовинного шляхетського козацького роду. Ольга здобула прекрасну освіту: закінчила Харківський інститут шляхетних дівчат, вищі жіночі курси в Києві. Досконало володіла іноземними мовами: англійською, французькою, німецькою, російською. Дівчина мала мету: прислужитися Україні своїми знаннями та статками.

❖ Коли 29-річний Франко побачив миловидну 21-річну Ольгу і почув, що вона – заможна спадкоємиця, він задумався про шлюб. Іван Якович почав листуватися з Ольгою, у листах посватався до неї і обставив їхній шлюб, як єднання Сходу та Заходу.

❖ У травні 1886 р. Франко приїхав одружуватися, але цій події він не надавав значення. Так, коли в Павлівській церкві Колегії Ґалаґана в Києві зібралися гості, наречена, весільні "бояри", священник, молодого не знайшли. Виявилося, що серед книжок Трегубова він побачив цікавий стародавній вірш і, забувши про все, всівся його переписувати! Тільки наполегливі вмовляння друзів примусили письменника відкласти цю справу й одягти весільний сюртук.

❖ Молодята, не затримуючись у Києві, відразу ж відбули до Львова.

Іван Франко у листі своєму другові Агатангелу Кримському зізнався:

«З теперішньою моєю жінкою я одружився без любові, а з доктрини, що треба оженитися з українкою (себто наддніпрянкою), і то більш освіченою курсисткою... Но то дарма. Судженої і конем не об'їдеш.»

Вона знала, що Франко не кохає її так, як Рошкевич, що він дивився на неї як на жінку-друга, товариша та сподвижника по боротьбі.

«Моїй дружині»

*Спасибі тобі, моє сонечко,
За промінчик твій – щире словечко!
Як промінчика не здобуть притьмом,
Слова щирого не купить сріблом.
В сльоту зимнюю, в днину млистую
Я дорогою йду тернистою;
Кого я любив, ті забулися,
А з ким я дружив – відвернулися.*

Так написав І. Франко через рік після одруження, проте родинне життя Франків було нелегким.

- ❖ У львівському середовищі Ольга так і залишилася чужою.
- ❖ На новому місці її очікувала роль спонсора: весь посаг вона витратила на чоловіка. Оплачувала видання заснованого Франком журналу «Життя і слово», власним коштом видала його книжку «В поті чола», збірку «З вершин і низин».
- ❖ Ольга Франко писала статті, робила переклади з іноземних мов; допомагала чоловікові в літературній праці.
- ❖ Вона навчила чоловіка французької мови; спонукала його записатися до Чернівецького університету, і він здобув вищу освіту.
- ❖ Завдяки їй Іван Якович поїхав до Відня, де написав та захистив дисертацію.

ЖИТЕ І СЛОВО

ВІСНИК ЛІТЕРАТУРИ, ІСТОРІЇ І ФОЛЬКЛОРУ

Видав
ОЛЬГА ФРАНКО.

Рік другий.
Книжка V.

За Септембра і Октября.

ЛЬВІВ.

В друкарні Товариства имени Шевченка,
на marchés І. Пушкаря.
1890.

З ВЕРШИН І НИЗИН.

ЗБІРНИК ПОЕЗІЙ

Івана Франка.

Ціна 50 кр.

ЛЬВІВ 1887.
НАКЛАДОМ АВТОРА

В друкарні Товариства имени Шевченка,
під зар. К. Беднарського.

❖ Жінка взялася будувати для родини двоповерховий дім у престижному районі. Вклала великі кошти, але не мала досвіду керування майстрами, тому в будинку тільки одна кімната опалювалася, в інших жити було неможливо.

❖ Ольга стала доброю матір'ю трьох синів (Андрія, Петра, Тараса) і дочки Анни.

**Іван Франко з дружиною Ольгою та дітьми
на сходах свого будинку, 1902 р.**

❖ Ольга віддала своє життя чоловікові, родині, але існувала в крижаній самоті. Поки у неї були гроші, він спромагався на кілька слів: "Я маю викиди совісті, — зізнавався Іван Якович, — сиджу тут у теплих бібліотеках, а ти мучишся з дітьми, що хворіють". Дійсно, будинок без господаря — це постійний холод, протяги, дах, що протікає — це хвороби; а матері краще самій хворіти, ніж хворобу дитини пережити.

Коли гроші Ольги закінчилися, біда обступила родину: матеріальні нестатки, хатні злидні, щоденні турботи. Ольга не була привчена до домашньої роботи, до раціонального ведення господарства, тому сама часто хворіла, що привело до душевного розладу.

Ольга Франко пережила
чоловіка на 25 років.

Вона жила у своєму будинку
у Львові, де був розташований
музей поета.

